

Rzeszów, 16.01.2023 r.

dr hab. Sabina Grabowska prof. nadzw.
Uniwersytet Rzeszowski

OCENA

dorobku i osiągnięć naukowych doktor Marzeny Świstak sporządzona w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych

(uchwała nr 231.I/2022 Rady Naukowej Instytutu Nauk Prawnych Uniwersytetu Marii
Curie – Skłodowskiej w Lublinie z dnia 16 listopada 2022 r.)

Zgodnie z art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (t.j. Dz.U. 2022, poz. 574 ze zm.), dalej – ustawa, przedmiotem recenzji w postępowaniu habilitacyjnym jest ocena osiągnięć naukowych Habilitanta oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej. Przepis ustawy stanowi, że do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która posiada stopień doktora oraz osiągnięcia naukowe, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej.

Dlatego też ocena została przeprowadzona poprzez przedstawienie i omówienie poszczególnych wymogów, które powinien spełnić kandydat ubiegający się o stopień doktora habilitowanego. Ocenie poddane zostały:

- I. osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt 2a ustawy, czyli monografia naukowa wydana przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy, - monografia: Marzena Świstak, *Autonomia publicznych uczelni akademickich w Polsce*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2022, ISBN 978-83-227-9620-7, ss. 764;

- II. istotna aktywność naukowo - badawcza Habilitantki we wszystkich obszarach wiedzy realizowana w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej oraz
- III. dorobek dydaktyczny, organizacyjny i popularyzatorski.

I. Osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt 2a ustawy, czyli monografia naukowa wydana przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy

Habilitantka jako osiągnięcie naukowe w rozumieniu ustawy wskazała monografię: *Autonomia publicznych uczelni akademickich w Polsce*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2022, ISBN 978-83-227-9620-7, ss. 764.

Wybór zakresu merytorycznego monografii zgłoszonej jako osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt 2a ustawy należy ocenić pozytywnie. Zagadnienia związane z autonomią akademicką są istotne i ważne z punktu widzenia rozwoju i właściwego funkcjonowania ośrodków naukowych nie tylko w Polsce, ale również na świecie. Dotychczas zagadnienie to nie doczekało się monografii traktującej kompleksowo problematykę związaną z rodzajami i przejawami jej istnienia. Dlatego też tematykę osiągnięcia naukowego uważam za istotną dla rozwoju nauki i dyscypliny.

Autonomię uczelni po raz pierwszy w polskim porządku prawnym zagwarantowano w art. 70 ust. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym uściśliła te gwarancje w preambule „obowiązkiem władzy publicznej jest tworzenie optymalnych warunków dla wolności badań naukowych i twórczości artystycznej, wolności nauczania oraz autonomii społeczności akademickiej” oraz art. 3 ust. 1 „Podstawą systemu szkolnictwa wyższego i nauki jest wolność nauczania, twórczości artystycznej, badań naukowych i ogłaszania ich wyników oraz autonomia uczelni” oraz art. 9 ust. 2 „Uczelnia jest autonomiczna na zasadach określonych w ustawie.”

Habilitantka jako cel rozprawy habilitacyjnej obrała ocenę i weryfikację sposobu oraz zakresu, w jakim w polskim porządku prawnym materializuje się autonomia publicznych

uczelni akademickich. Dokonała analizy przejawów autonomii publicznych uczelni akademickich w poszczególnych wymiarach i sferach ich działalności oraz charakterystyki wątków historycznych, socjologicznych oraz filozoficznych, co dotychczas nie było treścią prowadzonych badań naukowych. Tym samym monografia zapełnia lukę w tym zakresie. Pani doktor sformułowała również pytanie badawcze: w jaki sposób i w jakim zakresie normatywnym ucieleśnia się autonomia publicznych uczelni akademickich w Polsce, a także pytania szczegółowe o: 1) identyfikację możliwych ujęć teoretycznych i normatywnych autonomii, 2) trajektorię kształtowania się zjawiska autonomii w kontekście rozwoju ideowo – instytucjonalnego publicznych uczelni akademickich, jej wymiarów i przejawów na tle działalności współczesnych uczelni akademickich (w kontekście ideowym i normatywnym).

Cennym efektem prowadzonych badań są hipotezy badawcze:

- 1) wielokontekstowość, niejednoznaczność i relatywność autonomii w jej aspekcie semantycznym może prowadzić do ryzyka przyjęcia zdeformowanego wzorca znaczeniowego (uwzględniając współzależność z instytucją publicznej uczelni akademickiej). Jej uszczegółowieniem są hipotezy szczegółowe: a) istnienie nierównoważności pojęciowej pomiędzy autonomią instytucjonalną, a wolnością nauki i wolnością akademicką oraz b) konieczność współwystępowania i oddziaływania antybodźca w postaci zasady rozliczalności.
- 2) autonomia instytucjonalna stanowi atrybut publicznych uczelni akademickich w Polsce, który nierozzerwalnie jest związany z trajektorią ich zdywersyfikowanego rozwoju ideowo-instytucjonalnego. Jej uszczegółowieniem są hipotezy szczegółowe: a) brak możliwości wykreowania statycznego wzorca autonomii akademickiej (ujęcie dynamiczne), b) współzależność kierunku rozwoju autonomii z dążeniem uczelni akademickich ku zrównoważeniu, integratywności i responsywności, c) adekwatność przyjęcia konstytucyjnego poziomu normatywnego dla ukonstytuowania zasady autonomii publicznych uczelni akademickich.
- 3) występuje co najmniej pięć wymiarów aktywności publicznych uczelni akademickich (prawnoorganizacyjny, kształcenia, działalności naukowej, kadrowy i finansowy), na tle których urzeczywistnia się ich autonomia instytucjonalna. Jej uszczegółowieniem są hipotezy szczegółowe: a) dostrzegalne wyodrębnienie wymiarów, a w nich sfer działalności uczelni, w których dochodzi do konkretyzacji przejawów autonomii instytucjonalnej; b) występowanie interakcji pomiędzy jej poszczególnymi wymiarami, które

konstytutywnie wpływają na jej holistyczne ujęcie; c) możliwość zaistnienia zjawiska paradoksu autonomii gdy suma podjętych działań ustawodawczych na płaszczyźnie poszczególnych wymiarów autonomii wywołuje zróżnicowane skutki (stabilizację, wzmocnienie, ograniczenie) w ramach autonomii instytucjonalnej.

- 4) ustalenie określonego wzorca ustrojowego dla publicznych uczelni akademickich w Polsce determinuje kształt ich autonomii instytucjonalnej w wymiarze prawnoorganizacyjnym. Jej uszczegółowieniem są hipotezy szczegółowe: a) kształt autonomii prawnoorganizacyjnej w znacznym stopniu kreuje status publicznych uczelni akademickich jako zakładów administracyjnych *sui generis* o mieszanym charakterze zakładowo-korporacyjnym; b) uchybienia w zakresie postulatów kompetencyjnych (wyłącznieści, przejrzystości i pojemności kompetencyjnej) względem organów publicznych uczelni akademickich osłabiają rzeczywistą autonomię prawnoorganizacyjną, c) autonomia w wymiarze kształcenia i prowadzenia działalności naukowej stanowi atrybut konstytuujący trzon tożsamości publicznych uczelni akademickich oraz wywierający zasadniczy wpływ na sposób realizacji ich misji, d) autonomia w wymiarze kadrowym prowadzi do wykształcenia się swobodnego wzorca akademickiego stosunku pracy, e) autonomię instytucjonalną publicznych uczelni akademickich determinuje nie tylko sposób i zakres ukształtowania jej poszczególnych wymiarów, lecz także poziom i przyjęta struktura finansowania; f) subwencyjny system finansowania zwiększa autonomię w wymiarze finansowym i sprzyja zintensyfikowaniu procesów dywersyfikacji instytucjonalnej publicznych uczelni akademickich; g) przyjęty sposób regulacji w zakresie konstruowania podstawowych instrumentów finansowania negatywnie wpływa na efektywność korzystania z autonomii w wymiarze finansowym.
- 5) suma wzajemnych zależności i oddziaływań pomiędzy wydzielonymi, zasadniczymi wymiarami autonomii instytucjonalnej (prawnoorganizacyjnym, kształcenia, działalności naukowej, kadrowym, finansowym) kreuje ramy swobodnego wymiaru autonomii w obszarze misji i strategii rozwoju publicznych uczelni akademickich.

Pani dr M. Świsłak pozytywnie zweryfikowała postawione hipotezy.

Bardzo istotnym elementem monografii, bazującym na autorskiej koncepcji Habilitantki, stanowiącym istotny wkład w rozwój nauki jest wyodrębnienie oraz pogłębiona charakterystyka oraz analiza pięciu zasadniczych wymiarów autonomii, czyli: prawnoorganizacyjnego, kształcenia, prowadzenia działalności naukowej, kadrowego oraz finansowego.

W badaniach wykorzystano metody badawcze takie jak:

- formalno-dogmatyczna – w celu analizy obowiązujących regulacji prawa oraz usunięcia niejasności w zakresie ich wykładni i udzielenia odpowiedzi na postawione pytania badawcze.
- analizy – w celu przedstawienia zmian w linii orzeczniczej oraz dominującej aktualnie linii orzeczniczej, wraz ze wskazaniem nieścisłości i nieprawidłowości w argumentacji organów stosujących prawo, co może powodować naruszenia sfery autonomii w różnych jej wymiarach
- historyczna – w celu wskazania zmian w obowiązujących przepisach prawa powszechnie i wewnętrznie obowiązującego, które wpływają na rozwiązanie problemów badawczych.
- prawnoporównawcza – w celu przedstawienia analizowanych zagadnień na tle rozwiązań przyjętych na poziomie międzynarodowym.

Przechodząc do oceny struktury publikacji należy stwierdzić, że została dobrana odpowiednio do przyjętych założeń badawczych oraz pod kątem metod badawczych zastosowanych w ramach prowadzonej analizy. Monografia składa się ze wstępu, sześciu rozdziałów merytorycznych, zakończenia oraz bibliografii. Rozdział pierwszy i drugi stanowią wprowadzenie do szczegółowej analizy zagadnienia oraz sformułowania autorskiego podziału na pięć zasadniczych wymiarów autonomii. W pierwszym rozdziale, pt.: *Konceptualizacja autonomii akademickiej* Habilitantka przedstawia aspekty ideowo-instytucjonalne związane z kształtowaniem się zróżnicowanego spektrum form akademickich oraz kontekst ideowy, którego uwzględnienie było niezbędne ze względu na związek pomiędzy kierunkiem kształtowania się zjawiska autonomii i rozwojem instytucjonalnym publicznych uczelni akademickich, a także charakteryzuje kluczowe pojęcia (autonomii, wolności badań naukowych). Drugi rozdział nt.: *Kształtowanie się normatywnych ram autonomii publicznych uczelni akademickich w polskim porządku prawnym. Rys historyczny* stanowi obszerny opis genezy instytucjonalnego procesu kształtowania się polskich uczelni.

Następne rozdziały stanowią interesującą naukowo analizę wymiarów autonomii według sformułowanego podziału. Habilitantka kolejno precyzuje, objaśnia, charakteryzuje, analizuje i podsumowuje wymiary prawnoorganizacyjny, kształcenia, działalności naukowej, kadrowy oraz finansowy. I tak w rozdziale trzecim pt.: *Autonomia prawnoorganizacyjna na tle wzorca ustrojowego publicznej uczelni akademickiej* dr M. Świstak analizuje przejawy autonomii publicznych uczelni akademickich na tle ich ustawowego wzorca ustrojowego.

Rozdział czwarty, nt.: *Autonomia w wymiarze kształcenia i prowadzenia działalności naukowej* stanowi rzetelną charakterystykę odrębności pojęć: autonomia i wolność nauki, ale przede wszystkim przedstawiła katalog przejawów autonomii w obu powiązanych ze sobą sferach: kształcenia i prowadzenia działalności naukowej, które stanowią główny cel misji publicznych uczelni akademickich. Habilitantka formułuje katalog przejawów autonomii w sferach: kształcenia i prowadzenia działalności naukowej. Kolejny rozdział pt.: *Autonomia w wymiarze kadrowym* to charakterystyka przejawów autonomii w sferze kształtowania wewnętrznej polityki kadrowej publicznych uczelni akademickich. Na tematykę ostatniego, szóstego rozdziału nt.: *Autonomia w wymiarze finansowym* składają się dwa zagadnienia związane z przejawami autonomii publicznych uczelni akademickich. Pierwsze to sfera kształtowania struktury finansowania, w której Habilitantka przedstawia subwencję jako podstawowy instrument finansowy oraz zwraca uwagę na uwarunkowania i zakres dotacyjnego systemu finansowania. Drugie zagadnienie to stworzenie reguł gospodarowania mieniem, zarówno w wymiarze przyjętych ograniczeń prawnych, jak i w wymiarze preferencji.

Najwartościowsze w recenzowanej monografii są jednak wnioski odautorskie Habilitantki. Nie boi się ich formułować, ponadto właściwa argumentacja i klarowny wywód pozwalają na łatwy odbiór ustaleń badawczych. Oczywiście można się z nimi zgadzać lub też nie, ale nie można zaprzeczyć, że stanowią znaczący wkład w naukę i stanowią istotne osiągnięcie w rozumieniu ustawy.

Za trafne należy uznać, między innymi, stwierdzenie Habilitantki, że badając autonomię instytucjonalną publicznych uczelni akademickich w Polsce należy przyjąć holistyczne podejście poprzez uwzględnienie pięciu ściśle powiązanych ze sobą wymiarów aktywności uczelni, tj. prawnoorganizacyjnego, kształcenia, działalności naukowej, kadrowego i finansowego.

Habilitantka słusznie stwierdza, że przyjęcie określonego wzorca ustrojowego dla publicznych uczelni akademickich współkształtuje autonomię instytucjonalną w wymiarze prawnoorganizacyjnym, który z kolei wpływa na status publicznej uczelni akademickiej jako zakładu administracyjnego *sui generis* o mieszanym charakterze zakładowo-korporacyjnym. Ponadto zauważa, że autonomia w wymiarze kształcenia i prowadzenia działalności naukowej – w progresywnym modelu publicznych uczelni akademickich – nadal stanowi atrybut, który powinien urzeczywistniać się w ramach łącznie występujących sfer: kształcenia i prowadzenia badań. Są to obszary konstytuujące fundament tożsamości publicznych uczelni

akademickich. Wskazuje, że autonomia kadrowa prowadzi do wykształcenia się swoistego wzorca akademickiego stosunku pracy. Zwłaszcza jeśli chodzi o grupę nauczycieli akademickich, dostrzegalny jest szeroki zakres odrębności, które uwypuklają ich szczególną pozycję pracowniczą. Głównym instrumentem korzystania z atrybutu autonomii kadrowej jest sposób i zakres kształtowania wewnętrznej polityki kadrowej.

Podsumowując, Habilitantka zasadnie artykułuje, że we wszystkich wymiarach autonomii instytucjonalnej obok partykularnych uwarunkowań normatywnych, które wpływają na stabilizację, wzmocnienie albo ograniczenie autonomii, pojawiają się zagadnienia wspólne, które negatywnie oddziałują na urealnienie rzeczywistej autonomii instytucjonalnej. Należą do nich przede wszystkim liczne uchybienia w warstwie techniki legislacyjnej, takie jak m.in.: problemy interpretacyjne w zakresie Preambuły do p.s.w.n., brak konsekwencji terminologicznej, wadliwy sposób formułowania definicji ustawowych, nadmierne (i nieuzasadnione) posługiwanie się określeniami nieostrymi oraz klauzulami generalnymi, niewłaściwe metody konstruowania przepisów upoważniających ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki do wydawania rozporządzeń.

Można dostrzec pewną ostrożność w ocenie realizacji konstytucyjnie umocowanej zasady autonomii w ustawie. Wszechstronna weryfikacja przejawów autonomii we wszystkich pięciu jej wymiarach instytucjonalnych (prawnoorganizacyjnym, kształcenia, działalności naukowej, kadrowym, finansowym) w opinii dr Świstak jest możliwa w oparciu o sumę wniosków sformułowanych po zbadaniu wszystkich analizowanych obszarów, a dokonana ocena nie może być jednorodna. We wskazanych wymiarach autonomii dostrzegalne są bowiem symptomy stabilizacji, jej wzmocnienia, ale też ograniczenia. Stąd wniosek, że wprowadzenie p.s.w.n. w obecnym kształcie normatywnym nie jest ostatecznym jej celem, zwłaszcza gdy idzie o autonomię uczelni.

W opinii Habilitantki, biorąc pod uwagę kierunek transformacji uczelni akademickich w Europie, przeobrażenia zachodzące w Polsce wpisują się w ten nurt, a przeprowadzoną reformę trzeba ocenić zasadniczo pozytywnie, pomimo istotnych mankamentów. Należy jednak wyrazić wątpliwość, czy o jakości wprowadzonych rozwiązań decyduje kompleksowość zmian, ich przełomowość, zaś co do przeprowadzenia szerokiego dialogu z udziałem zainteresowanych stron, rzekomo poprzedzającego wdrożenie rozwiązań strategicznych można wyrazić sceptycyzm.

Konkludując, z przekonaniem stwierdzam, że *Autonomia publicznych uczelni akademickich w Polsce*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2022, ISBN 978-83-227-9620-7, ss. 764 autorstwa Pani doktor Marzeny Świstak spełnia wymogi stawiane osiągnięciu naukowemu, uzyskanemu po otrzymaniu stopnia doktora, mającemu stanowić znaczny wkład Autora w rozwój dyscypliny naukowej: prawo, dziedzina nauki prawne, obszar nauk społecznych.

II. Istotna aktywność naukowo - badawcza Habilitantki we wszystkich obszarach wiedzy realizowana w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej

Zanim przejdę do oceny pozostałego dorobku Habilitantki, pragnę nadmienić, że ocenie w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego podlega dorobek kandydata uzyskany po nadaniu stopnia doktora, w tym wypadku, nauk prawnych. Dlatego też cała działalność naukowa Pani dr Marzeny Świstak wskazana, zarówno w obszarach badawczych, jak również w osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych i dokumentujących współpracę z otoczeniem przed uzyskaniem stopnia doktora nauk prawnych nie będzie brana pod uwagę.

Kolejny problem w ocenie dorobku Habilitantki stanowi brak oświadczeń przy tekstach współautorskich. Samo wpisanie przy publikacji procentowego udziału współautora jest niewystarczające w zakresie oceny wkładu poszczególnych autorów w przygotowanie tekstu. Ponadto zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny dorobku w postępowaniach o nadanie stopnia doktora habilitowanego, publikacje, które nie zostały opublikowane, a są tylko przyjęte do druku, nie powinny być brane do oceny, gdyż Habilitant do wniosku ma obowiązek załączyć wykaz „opublikowanych prac naukowych” zob.: <https://www.rdn.gov.pl/postepowanie-habilitacyjne.wymagania-dokumentacyjne-wnioskow-w-sprawie-nadania-stopnia-doktora-habilitowanego.html>.

Habilitantka przedstawiła do oceny w postępowaniu habilitacyjnym: 56 opublikowanych pozycji (4 recenzowane monografie naukowe, 31 artykułów w czasopismach naukowych, 21 rozdziałów w recenzowanych monografiach naukowych) oraz 8 pozycji oddanych do druku (5 artykułów w czasopismach naukowych oraz 3 rozdziały w recenzowanych monografiach naukowych), 3 redakcje naukowe recenzowanych monografii naukowych.

Po weryfikacji do dorobku po uzyskaniu stopnia doktora należy zaliczyć: 1 monografię autorską wskazaną jako osiągnięcie w rozumieniu ustawy, 2 recenzowane monografie naukowe we współautorstwie, (monografia: *Charakter prawny uchwał organów samorządu zawodowego radców prawnych w Polsce*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2018, ISBN: 978-83-227-9111-0, ss. 467 jest publikacją rozprawy doktorskiej Habilitantki), 21 artykułów w czasopiśmie naukowych (w tym 11 we współautorstwie), 17 rozdziałów w recenzowanych monografiach naukowych (w tym 1 we współautorstwie) oraz 3 redakcje naukowe recenzowanych monografii naukowych.

Ponadto Pani Doktor podaje, że brała czynny udział w 52 konferencjach naukowych (26 konferencji międzynarodowych i 26 konferencji krajowych, w tym w 5 konferencjach w komitetach organizacyjnych i naukowych). Po weryfikacji do dorobku po uzyskaniu stopnia doktora należy zaliczyć czynny udział w 28 konferencjach, w tym: 14 konferencjach międzynarodowych i 14 o zasięgu krajowym oraz w 5 komitetach organizacyjnych i naukowych konferencji.

Habilitantka uczestniczyła w pracach zespołów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych oraz innych zespołach, a także w programach europejskich i innych programach międzynarodowych. Ponadto odbyła staże w instytucjach naukowych (krajowych i zagranicznych) (vide: Załącznik nr 4 *Wykaz osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny* do wniosku o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego).

Zainteresowania naukowe Habilitantki koncentrowały się wokół sześciu grup zagadnień: a) organizacja i funkcjonowanie systemu szkolnictwa wyższego i nauki, b) prawo pracy (zwłaszcza akademickie) z uwzględnieniem aktualnych wyzwań pandemicznych (COVID-19) oraz związków pomiędzy subdyscyplinami prawa (perspektywa prawnautorska i podatkowa), c) organizacja i funkcjonowanie prawniczych samorządów zawodowych oraz wykonywanie profesji prawniczych (z uwzględnieniem perspektywy prawnoporównawczej), d) prawo medyczne (w szczególności system preferencji podatkowych w kontekście świadczenia wybranych usług medycznych), e) prawo finansów publicznych i prawo podatkowe, w szczególności w kontekście działalności prowadzonej przez jednostki szkolnictwa wyższego i nauki, świadczenia pomocy prawnej, oraz prowadzenia działalności o charakterze

twórczym, f) gwarancje stron w postępowaniu sądowym i pozasądowym, z uwzględnieniem elementów prawa międzynarodowego i nowych technologii (zwłaszcza w kontekście bezpieczeństwa publicznego).

Do pierwszego obszaru badawczego Pani doktor Marzena Świstak zaliczyła 13 tekstów swojego autorstwa lub napisanych we współautorstwie, w tym również rozprawę habilitacyjną. Po weryfikacji do dorobku po uzyskaniu stopnia doktora należy zaliczyć: 10 tekstów (w tym 3 we współautorstwie).

Habilitantka w wyodrębnionym obszarze badawczym wskazała jako cel badawczy: podjęcie próby oceny i weryfikacji głównych założeń ostatnich, kompleksowych zmian legislacyjnych - tzw. reformy 2.0 (zwłaszcza z punktu widzenia kierunku ewolucji modelu uczelni na tle współczesnych trendów i zagrożeń w przestrzeni europejskiej), zob. publikacje: *Współnota akademicka uczelni postępowej. Wyzwania i zagrożenia dla jej wewnątrzinstytucjonalnej integralności*, [w:] *Wybrane problemy badań bezpieczeństwa z perspektywy młodych naukowców*, tom 1, red. R. Szynowski, Dąbrowa Górnicza 2022, Wydawnictwo Naukowe Akademii WSB, ISBN 978-83-66794-77-1, s. 207-220; *Redefinition of Goals and Tasks of the Progressive University. Contemporary Challenges and Threats for Poland*, [w:] *Globalizacja vs. Glokalizacja. Świat i Polska w czasach nowożytnych i najnowszych*, red. M. Świstak, Łódź - Kielce 2021, ArchaeGraph, ISBN: 978-83-67074-30-8, s. 115-130; *Konceptualizacja misji współczesnej uczelni. Uwagi na tle przepisów Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce*, [w:] *Prawo i administracja. W poszukiwaniu optymalnych rozwiązań*, red. M. Stanisławska, W. Zaborowski, Łódź - Kielce 2021, ArchaeGraph, ISBN: 978-83-66709-67-6, s. 275-287; *The Idea of Universitas Studiorum in View of the Principle Guidelines of the Act 2.0. Some Reflections on the Mission of the Contemporary University* (współautor: P. Smoleń), „Roczniki Humanistyczne” 2021, vol. 69, nr 2, s. 213-242, DOI: <https://doi.org/10.18290/rh21692-9>.

Dr Marzena Świstak w pierwszym obszarze badawczym postawiła dwie tezy: 1) uczelnie w polskim systemie szkolnictwa wyższego i nauki wciąż zajmują kluczowe miejsce. Nie ustają także w czynieniu wysiłków w celu zachowania nie tylko należytej sobie pozycji prawnoorganizacyjnej, ale i finansowej. Stanowiąc organizm żywy, wciąż poddawane są próbie czasu; 2) pomimo upływu tak długiego czasu i zmieniających się okoliczności i trwających rekonstrukcji, klasyczne wzorce wciąż stanowią punkt odniesienia w prowadzonym dyskursie na temat ich przyszłości, vide: *Procesy konsolidacji „Uniwersytetu 2.0” na tle globalnych*

europejskich trendów w szkolnictwie wyższym. Wybrana problematyka, [w:] *Globalizacja vs. Glokalizacja. Europa i Polska w czasach nowożytnych i najnowszych*, red. S. Osojca – Kozłowska, Łódź-Kielce 2021, ArchaeGraph, ISBN 978-83-67074-10-0, s. 87-95).

Habilitationka dostrzega presję społeczną, aby uczelnie stały się aktywnym uczestnikiem procesu tworzenia gospodarki opartej na wiedzy. Aby jednak uczelnie mogły osiągnąć zamierzone wyniki badawcze i wejść dynamicznie w nurt światowego rozwoju, powinny podlegać ochronie, ale i efektywnemu wsparciu ze strony państwa. Problematykę tę poddano analizie w publikacjach: *System preferencji dla „uczelni publicznych 2.0”*. *Kilka uwag w czasie pandemii COVID-19*, [w:] *System ochrony praw człowieka w Polsce w czasie wyzwań pandemicznych. Tom 3*, red. J. Jaskiernia, K. Spryszak, Toruń 2022, Wydawnictwo Adam Marszałek, ISBN: 978-83-8180-541-4, s. 633-651; *Security of public funding and transformation of contemporary European universities* (współautor: P. Smoleń), „Teka Komisji Prawniczej PAN Oddział w Lublinie” 2021, vol. XIV, nr 1, s. 397-411, <https://doi.org/10.32084/tekapr.2021.14.1-33>.

Zauważa także, że w modelu uniwersytetu europejskiego można wyraźnie dostrzec ścisłą współzależność pomiędzy ogólną kondycją uczelni a przyjętym mechanizmem finansowania publicznego: *Kontrowersje wokół statusu prawnego i finansowania działalności Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II* (współautor: P. Smoleń), „Teka Komisji Prawniczej PAN Oddział w Lublinie” 2019, vol. XII, nr 1, s. 283-299, <https://doi.org/10.32084/tekapr.2019.12.1-21>. Pani Doktor podjęła również udaną próbę podmiotowej kwalifikacji uczelni publicznych jako jednostek systemu szkolnictwa wyższego i nauki, zob.: *Konstrukt instytucjonalny uczelni publicznej. Główne założenia reformy 2.0*, [w:] *Ekonomia i zarządzanie wobec wyzwań współczesnego świata*, red. M. Tomczyk, K. Kwiecień, Łódź – Kielce 2021, ArchaeGraph, ISBN: 978-83-66709-66-9, s. 257-270.

Do drugiego obszaru badawczego Pani doktor Marzena Świstak zaliczyła 12 tekstów. Po weryfikacji do dorobku po uzyskaniu stopnia doktora należy zaliczyć: 9 tekstów (w tym 4 we współautorstwie).

Habilitationka w drugim obszarze badawczym swoją uwagę skupiła na analizie sfery świadczeń pracy z uwzględnieniem modyfikacji o charakterze podmiotowym, jak i przedmiotowym, które wynikają z przepisów szczegółowych. W publikacjach podejmuje problematykę związaną z zakresem aktywności pracownika w zależności od jego pozycji podmiotowej oraz specyfiki czynności wykonywanych w ramach stosunku pracy. Tematykę tę rozwinęto

w publikacjach: *Relation de travail académique. Discours sur les relations entre les branches du droit*, „Biuletyn Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego” 2022, vol. XVII, nr 19, s. 291-313, <https://doi.org/10.32084/bsawp.4411>; *Działalność twórcza pracownika badawczo-dydaktycznego. Aspekty prawnoautorskie i podatkowe* (współautor: P. Smoleń), [w:] *Prawo podatkowe w systemie prawa. Międzygałęziowe związki norm i instytucji prawnych*, red. A. Franczak, A. Kaźmierczyk, s. 337-351, Wolters Kluwer S. A., Warszawa 2019, ISBN: 978-83-8187-135-8.

Habilitantka nie boi się prezentować własnych wniosków i opinii. Dostrzega nie tylko powstające niespójności systemowe, ale również sugeruje rozwiązania o charakterze *de lege ferenda*, które mogłyby przyczynić się do zredukowania poziomu niejasności regulacji, a w konsekwencji i napięcia na linii podatnicy (nauczyciele akademicy) – płatnicy (uczelnie) – organy podatkowe, zob.: *Taxation of Academic Teachers' Royalties. Controversies in the context of the general interpretation by the Minister of Finance* (współautor: P. Smoleń), „Review of European and Comparative Law” 2022, vol. 48, nr 1, s. 235-253, <https://doi.org/10.31743/recl.12476>; *The Problem of the Tax-Legal Unification of the Effects of Employee's Creative Activity* (współautor: P. Smoleń), „Teka Komisji Prawniczej PAN Oddział w Lublinie” 2022, vol. XV, nr 1, s. 297–311, <https://doi.org/10.32084/tkp.4473>, *Dokumentacja wyników działalności twórczej w kontekście opodatkowania wynagrodzenia pracownika akademickiego. Glosa częściowo krytyczna do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 28 maja 2021 r., II FSK 3717/18, LEX nr 3206229* (współautor: P. Smoleń), „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2022, nr 7, s. 60-67, DOI: 10.33226/0137-5490.2022.7.7, *Czynności pracowników artystycznych a preferencyjne koszty uzyskania przychodu. Glosa aprobująca do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 14 marca 2019 r., II FSK 673/17, LEX nr 2665530*, „Annales Universitatis Mariae Curie – Skłodowska Lublin - Polonia, Sectio G” 2021, vol. LXVIII, nr 2, s. 229-240, DOI:10.17951/g.2021.68.2.229-240; *Problematyka artystycznego wykonania utworu przez muzyka klasycznego w kontekście preferencyjnych regulacji w PIT. Wybrane zagadnienia prawnoautorskie i podatkowe*, „Studia Administracyjne” 2022, nr 1, s. 5-16, DOI: 10.18276/sa.2022.15-01).

Pani Doktor podejmuje w swej pracy w tym obszarze badawczym tematy aktualne i związane z wyzwaniami cywilizacyjnymi powstałymi w związku ze światową pandemią SARS-CoV-2 (COVID-19), zob.: *Zdalne świadczenie pracy w czasie epidemii koronawirusa SARS-Cov-2 w Polsce. Wybrane zagadnienia*, [w:] *Prawo i administracja we współczesnym*

świecie. *Kierunki zmian*, red. M. Stanisławska, Łódź - Kielce 2020, s. 171-180, ISBN: 978-83-66709-37-9; *Remote working and teleworking. Some points of reflection in the context of the current coronavirus SARS-CoV-2 pandemic*, „Acta Iuris Stetinensis” 2020, Nr 4(32), s. 117-128, <https://doi.org/10.18276/ais.2020.32-08>.

Do trzeciego obszaru badawczego Pani doktor Marzena Świstak zaliczyła 11 tekstów. Po weryfikacji do dorobku po uzyskaniu stopnia doktora należy zaliczyć: 4 teksty. Niestety monografii będącej publikacją rozprawy doktorskiej nie można zaliczyć do dorobku po uzyskaniu stopnia doktora.

Jest to cenny obszar badawczy dla przedstawicieli zawodów prawniczych. Habilitantka poddała sumiennej analizie obszar dotyczący organizacji i funkcjonowania samorządu zawodowego radców prawnych. Podjęta problematyka jest rozległa i wielowątkowa nie tylko ze względu na charakter prawnoorganizacyjny samorządu zawodowego radców prawnych, ale również dywersyfikację prawnych form jego działania w sferze publicznoprawnej i prywatnoprawnej, zob.: *Prawnicze samorzędy zawodowe a inne podmioty administrujące sui generis. Współczesny dyskurs wokół wybranych zagadnień prawnoustrojowych*, [w:] *Samorząd w systemie politycznym i terytorialno – administracyjnym Polski – osiągnięcia i perspektywy rozwoju*, red. R. Kmiecik, K. Walkowiak, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydawnictwo Naukowe Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa, Poznań 2022, s. 239-248, ISBN 978-83-66740-66-2.

Habilitantka porusza także zagadnienia związane z wykonywaniem zawodu radcy prawnego, zob.: *Świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej jako zadanie zlecone z zakresu administracji publicznej. Wybrana problematyka*, [w:] *Prawo do dobrego samorządu w kontekście realizacji zadań publicznych*, red. M. Stec, K. Małysa-Sulińska, Warszawa 2021, s. 233-250, Wolters Kluwer S. A., ISBN: 978-83-8246-247-0 oraz *Prawne uwarunkowania wykonywania zawodu przez radcę prawnego w kancelarii radcy prawnego - wybrane zagadnienia*, „Studia i Materiały Miscellanea Oeconomicae” 2018, nr 3, tom II, red. R. Frey, s. 311-322, *Nieprzydatność aplikanta radcowskiego do wykonywania zawodu radcy prawnego jako przesłanka skreślenia z listy aplikantów. Glosa częściowo krytyczna do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 16 października 2018 r., II GSK 2949/16*, „Radca Prawny. Zeszyty Naukowe” 2021, Nr 4 (29), s. 149-162, <https://doi.org/10.4467/23921943RP.21.038.15415>.

Do czwartego obszaru badawczego Pani doktor Marzena Świstak zaliczyła 5 tekstów. Po weryfikacji do dorobku po uzyskaniu stopnia doktora należy zaliczyć: 4 teksty. Habilitantka skupiła się w swoich publikacjach między innymi na ustaleniu pożądanego kształtu preferencji podatkowych, które wzmocnią poziom oddziaływania regulacji z zakresu prawa medycznego, zob.: *Usługa pobrania i przechowywania komórek macierzystych a zwolnienie z VAT – glosa do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 15 marca 2018 roku*, I FSK 750/16, „Acta Iuris Stetinensis” 2021, nr 3 (vol. 35), 137–149, DOI: 10.18276/ais.2021.35-09, *Individual Health Therapy and VAT Exemption. Gloss to the Judgement of the Supreme Administrative Court of 6 December 2017*, I FSK 308/16, I FSK 308/16, LEX No. 2428591, [w:] *Współczesne nauki farmaceutyczne. Postępy, wyzwania, perspektywy*, red. M. Naumowicz, M. Kusaczuk, Łódź – Kielce 2021, ArchaeGraph, ISBN: 978-83-67074-28-5, s. 125-140, *Usługa sekwencjonowania genomu ludzkiego przez podmiot leczniczy wraz z analizą danych a zwolnienie z VAT. Glosa częściowo krytyczna do wyroku WSA w Białymstoku z dnia 28 października 2020 r.*, I SA/Bk 667/20, LEX nr 3088192, [w:] *Rozwój człowieka we współczesnym świecie*, red. J. Kata, K. Lisowska, Łódź – Kielce 2021, ArchaeGraph, ISBN: 978-83-66709-76-0, s. 155-168.

Pani doktor zwraca uwagę na wpływ zmieniającej się mapy zagrożeń zdrowotnych na rozwój sfery badań klinicznych i innych eksperymentów medycznych, a w konsekwencji również na kształt regulacji prawnych, zob.: *Bezpieczeństwo systemu ochrony zdrowia w czasie pandemii SARS-CoV-2 a rozwój eksperymentów leczniczych. Wybrane zagadnienia podatkowo-prawne*, [w:] *Aktualne zagrożenia i wyzwania w obszarze bezpieczeństwa społecznego i gospodarczego*, red. M. Pomykała, I. Oleksiewicz, Rzeszów 2022, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, ISBN 978-83-7934-566-3, s. 133-144.

Jednakże po analizie tego obszaru badawczego można odnieść wrażenie, że został on stworzony „na siłę”, a teksty mogły wzbogacić obszar badawczy traktujący o finansach i prawie podatkowym.

Do piątego obszaru badawczego Pani doktor Marzena Świstak zaliczyła 14 tekstów. Po weryfikacji do dorobku po uzyskaniu stopnia doktora należy zaliczyć: 11 tekstów (w tym 3 we współautorstwie). Publikacje, które Habilitantka zaliczyła do tego obszaru badawczego dotyczą głównie działalności prowadzonej przez jednostki szkolnictwa wyższego i nauki, świadczenia pomocy prawnej oraz prowadzenia działalności o charakterze twórczym z perspektywy finansów publicznych i prawo podatkowe, zob.: *Konstytucyjne podstawy finansów*

publicznych, [w:] *Prawo finansów publicznych. Vademecum akademickie*, red. P. Smoleń, Warszawa 2022, Wolters Kluwer S. A., ISBN: 978-83-8286-549-3, s. 23-31, *Taxes in the higher education system in Poland. Selected issues concerning CIT, PIT and VAT*, (współautor: P. Smoleń), Lublin 2020, Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, ISBN: 978-83-7306-973-2, ss.152; *Property Tax Exemptions for Polish Higher Education Institutions. Problems and Dilemmas*, „Lex Localis – Journal of Local Self – Government” 2021, vol. 19, nr 2, s. 377-395, [https://doi.org/10.4335/19.2.377-395\(2021\)](https://doi.org/10.4335/19.2.377-395(2021)); *Przekazanie przez uczelnię nieruchomości w posiadanie zależne a stosowanie zwolnienia podatkowego. Glosa częściowo aprobowująca do wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 20 listopada 2019 r.*, I SA/Go 668/19, LEX nr 2749256 (współautor: P. Smoleń), „Studia Prawnicze KUL” 2021, nr 1(85), s. 307-320, DOI: <https://doi.org/10.31743/sp.11152>; *Opodatkowanie domów studenckich. Kilka uwag na tle orzecznictwa*, [w:] *Rodzina, prawo i kultura w zglobalizowanym świecie*, red. J. Kozłowska, M. Iwaniuk, Lublin 2021, Wydawnictwo Naukowe TYGIEL, ISBN 978-83-66489-71-4, s. 76-85.

Ponadto Pani Doktor do obszaru badań finanse publiczne i prawo podatkowe zaliczyła publikacje traktujące o zasadach opodatkowania wyrobisk górniczych, zob.: *Opodatkowanie wyrobisk górniczych. Niekończące się kontrowersje?*, „Nieruchomości@Kwartalnik Ministerstwa Sprawiedliwości” 2021, nr 5, s. 173-184, DOI: 10.5604/01.3001.0015.5830; *Glosa aprobowująca do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 10 stycznia 2020 r.*, sygn. akt: II FSK 532/18, LEX nr 2777589, „Studia Iuridica Lubliniensa” 2021, Vol 30, nr 1, s. 429-440, DOI: <http://dx.doi.org/10.17951/sil.2021.30.1.429-440>; *Praktyka opodatkowania wyrobisk górniczych po wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 września 2011 r. (P 33/09)* (współautor: P. Smoleń), „Roczniki Nauk Prawnych” 2019, tom XXIX, nr 3, DOI: <http://dx.doi.org/10.18290/rnp.2019.29.3-7>.

Zagadnienia z problematyki podatkowo-prawnej Habilitantka poddała analizie w kontekście świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej przez radców prawnych oraz kosztów uzyskania przychodu z działalności prowadzonej przez aplikantów radcowskich, zob.: *Financial-Law Problems in Providing Free-of-Charge Legal Aid in Poland. Legal Comparative Aspects. Review of European and Comparative Law* 2021, Nr 44(1), s. 103-126. <https://doi.org/10.31743/recl.11495>; *Opłata roczna za aplikację radcowską jako koszt uzyskania przychodu*, [w:] *Bezpieczeństwo prawne państwa i podatnika a sprawiedliwy system podatkowy*, red. J. Krukowski, M. Sitarz, A. Romanko, Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół

Wydziału Prawa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 2020, s. 191-209; *Aspekty podatkowoprawne świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej przez radcę prawnego*, „Teki Komisji Prawniczej PAN Oddział w Lublinie”, tom XIII, 2020, nr 2, s. 493-504, <https://doi.org/10.32084/tekapr.2020.13.2-38>.

Do szóstego obszaru badawczego Pani doktor Marzena Świstak zaliczyła 12 tekstów. Po weryfikacji do dorobku po uzyskaniu stopnia doktora należy zaliczyć: 4 teksty (w tym: 1 monografię i 1 tekst we współautorstwie).

Gwarancje stron w postępowaniu sądowym i pozasądowym, z uwzględnieniem elementów prawa międzynarodowego i nowych technologii stały się treścią tekstów Habilitantki, które złożyły się na ostatni obszar badawczy, zob.: *E-protokół w postępowaniu przed Krajową Izbą Odwoławczą. Korzyści i zagrożenia na przykładzie cywilnego postępowania sądowego* (współautorzy: M. Stręciwilk, S. Zaborska), Wydawnictwo TN KUL, Lublin 2019, ISBN: 978-83-7306-874-2, ss. 206. Impulsem do napisania monografii, jak zaznacza Habilitantka, stało się wdrożenie cyfrowego zapisu przebiegu rozprawy w sprawach rozpoznawania sporów dotyczących procedury udzielenia zamówienia publicznego, czyli wprowadzenie e-protokołu do postępowań przed Krajową Izbą Odwoławczą (KIO). Kolejnymi publikacjami z tej tematyki były: *Komentarz do art. 9-11 Ustawy [Profil zaufany; weryfikacja tożsamości wnioskodawcy; publiczna aplikacja mobilna; wyjazd obywatela Ukrainy z terytorium RP a uprawnienia]*, [w:] *Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy. Komentarz z wzorami dotyczącymi pobytu, dostępu do rynku pracy, świadczeń społecznych, edukacji i opieki zdrowotnej*, red. P. Drebnkowski, Warszawa 2022, Wydawnictwo C.H. Beck, ISBN 978-83-8291-213-5, s. 46-52.

Habilitantka do tego obszaru badawczego zalicza jeszcze dwa teksty: *The European Convention on Human Rights - vivid and powerful legal instrument?*, 10.12.2020, https://aea-eal.eu/publications/#The_European_Convention_on_Human_Rights_%E2%80%93_vivid_and_powerful_legal_instrument [dostęp: 06.03.2022] oraz *Ochrona prawna interesów klienta radcy prawnego w świetle praktyki przeprowadzania przesłuchań przez konsula – wybrana problematyka* (współautor N. Karpiuk), „Studia Prawnicze i Administracyjne” 2018, nr 24(2), s. 17-24.

Uważam, że również ten obszar badawczy został stworzony bez wyraźnej idei przewodniej. Bez uszczerbku dla dorobku Habilitantki publikacje z tego obszaru mogły zostać wykazane w kategorii „Inne”.

Kolejnym elementem składającym się na działalność naukowo - badawczą jest realizacja projektów badawczych, udział w stażach naukowych oraz innych przejawach aktywności naukowej. W swym dorobku Habilitantka posiada udział w pracach zespołów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych, w tym między innymi: konkurs grantowy dla dyscypliny nauki prawne: Partnerski projekt międzyuczelniany KUL - UMCS: *Podatkowoprawne uwarunkowania działalności szkół wyższych*, 2020 – 2021; konkurs o przyznanie środków z dotacji celowej na prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych służących rozwojowi młodych naukowców WPIA UMCS w Lublinie, tytuł projektu: *Wykorzystanie nowych technologii w wykonywaniu zawodów prawniczych*, 2018 – 2020; konkurs grantowy „Minigranty UMCS”, tytuł projektu nr 2/8/2022: *Transfer wiedzy do gospodarki w paradygmacie uczelni progresywnej (2.0). Wyzwania i dylematy*, 2022 -2023; kierownik projektu; międzynarodowy konkurs grantowy Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Współpracy Międzynarodowej Republiki Włoskiej, tytuł projektu badawczego realizowanego we współpracy UMCS (Lublin) – Università Cattolica del Sacro Cuore (Mediolan): *Self-governments of advocates in UE* – zrealizowany w 2018 r. kierownik projektu.

Ponadto Habilitantka brała udział w: europejskim projekcie „*Akademicka kadra przyszłości*” realizowanym w ramach EFS przez UMCS w Lublinie w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2017-2019; międzynarodowym projekcie „*Ethics for Lawyers*” organizowanym przez Radę Europy oraz European Association of Lawyers and European Young Bar Association (EYBA) – 2022; międzynarodowym projekcie szkoleniowym „*Joint staff training event C1 InoLearn4BEEsInoLearn*” organizowanym w ramach Erasmus+ Programme – Strategic Partnership Project Nr 2017-1-R001-KA203-037145 przez Agence universitaire de la Francophonie, Regional Office for Central and Eastern Europe, 2018; międzynarodowym projekcie „*Multilateral Exchange of Lawyers*” realizowanym przez: UMCS, Okręgową Izbę Radców Prawnych w Lublinie, Krajową Izbę Radców Prawnych w Warszawie, Okręgową Radę Adwokacką w Atenach, 2018, (koordynator).

Do kolejnej grupy projektów w których Pani dr Marzena Świsak brała udział należą: międzynarodowy projekt naukowy realizowany we współpracy z uniwersytetem Alma Mater

Studiorum w Bolonii, *Legal Nature of Resolutions by the Bodies of the Self – Government of Legal Advisors/Solicitors*, II etap: 2018 – 2019; (kierownik projektu); międzynarodowy projekt realizowany w ramach Europejskiej Sieci Badawczej KULTAX, *Taxes in higher education* Partnerzy Sieci Badawczej: Palacký University, Olomouc (Czechy), The University of Trnava (Słowacja), The University of Debrecen (Węgry), The Babeş-Bolyai University in Cluj-Napoca (Rumunia); Sul Khan Saba Orbeliani Teaching University in Tbilisi (Gruzja), 2019 – 2020; (koordynator UMCS); międzynarodowy projekt naukowy realizowany we współpracy UMCS (Lublin) – AEA-EAL (The European Association of Lawyers), *Restrictions of competition in the provision of legal services. A comparative legal perspective*, 2022 – nadal, (kierownik projektu); projekty realizowane w ramach współpracy międzynarodowej pt. *Bezpieczeństwo globalne w XXI w. Środowisko bezpieczeństwa dla Polski*, 2020 – 2021 r. oraz *Globalizacja vs. Glokalizacja. Świat i Polska w czasach nowożytnych i najnowszych*, 2021 – 2022; Partnerzy naukowcy m. in. University of Gjakova Fehmi Agani w Kosowie, University of Prizren w Kosowie, Daugavpils University w Dyneburgu na Łotwie, University of Roehampton w Londynie, Vytautas Magnus University w Wilnie, Cyprus Science University, (kierownik projektów); międzynarodowe projekty badawcze pt. *Prawo i administracja we współczesnym świecie. Kierunki zmian oraz Prawo i administracja. W poszukiwaniu optymalnych rozwiązań*, 2020 – 2021 r., *Rozwój człowieka we współczesnym świecie*, 2021, *Współczesne nauki farmaceutyczne. Postępy, wyzwania, perspektywy*, 2021 – 2022; *Ekonomia i zarządzanie wobec wyzwań współczesnego świata*, 2021 r.; Partnerzy naukowcy m. in. University of Gjakova Fehmi Agani w Kosowie, University of Prizren w Kosowie, Daugavpils University w Dyneburgu na Łotwie, University of Roehampton w Londynie, Vytautas Magnus University w Wilnie, Cyprus Science University; (członek zespołu); oraz program badawczy „Instytucje samorządu w demokratycznym państwie prawa” WPIA UMCS w Lublinie 2016 – 2019; Partnerzy naukowcy: Koło Naukowe Prawa Parlamentarnego UMCS; Sieć badawcza Public Administration & Local Government – „Rocznik Samorządowy”, Stowarzyszenie Naukowe „Pro Scientia Iuridica”; (członek zespołu).

Pani dr Marzena Świstak wzięła udział w czterech stażach naukowych, a mianowicie: na Wydziale Prawa Università degli Studi di Bari Aldo Moro we współpracy z Agenzia Nazionale di Valutazione del Sistema Universitario e della Ricerca (ANVUR), 01.11.2019 – 30.11.2019, (status: Ricercatrice); na Wydziale Prawa Università Cattolica del Sacro Cuore w Mediolanie, 01.01.2018 – 30.06.2018, (status: Ricercatrice); na Wydziale Prawa Alma Mater Studiorum w Bolonii, 01.08.2018 – 30.12.2019, (status: Ricercatrice). Na marginesie, myślę że

Habilitationka miała na myśli 30.12.2018, a nie 30.12.2019, bo w innym wypadku w tym samym terminie byłaby na dwóch stażach równocześnie w Bolinii i Bari.

Habilitationka była także stypendystką Rządu Republiki Włoskiej (Ministerstwo Spraw Zagranicznych i Współpracy Międzynarodowej Republiki Włoskiej), 2017 – 2018 oraz Wydziału Prawa i Administracji UMCS w Lublinie, (konkurs o przyznanie środków z dotacji celowej na prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych służących rozwojowi młodych naukowców WPiA UMCS w Lublinie) 2015 – 2018

Pani dr Marzena Świstak jest członkiem: Komitetu Naukowego *European Association of Lawyers* (AEA-EAL), od marca 2022 r. – nadal; Komisji Prawniczej PAN Oddział w Lublinie, od czerwca 2021 r. – nadal; Europejskiego Instytutu Prawa (*European Law Institute*) z siedzibą w Wiedniu, od maja 2015 r. – nadal; Stowarzyszenia Naukowego Pro Scientia Iuridica w Lublinie, od października 2013 r. – nadal.

Jest członkiem Komitetu Naukowego i stałym recenzentem „Prawnik. Czasopismo Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie. Ponadto jest recenzentem w czasopismach: „Lex Localis - Journal of Local Self-Government” (indeksowane m. in. w bazie Web of Science, Scopus; 100 pkt zgodnie z Komunikatem MEiN z 1.12.2021 r.); „Review of European and Comparative Law” (indeksowane m. in. w bazie Web of Science, 70 pkt zgodnie z Komunikatem MEiN z 1.12.2021 r.); „Krytyka Prawa. Niezależne Studia nad Prawem” (indeksowane m. in. w bazie Scopus, 70 pkt zgodnie z Komunikatem MEiN z 1.12.2021 r.); „Studenckie Zeszyty Naukowe”.

Habilitationka uczestniczyła w zespołach oceniających wnioski o finansowanie badań, wnioski o przyznanie nagród naukowych, wnioski w innych konkursach mających charakter naukowy lub dydaktyczny, takich jak: Rada Młodych Naukowców przy Ministrze Nauki i Edukacji (od marca 2022 - nadal); Zespół doradczy do spraw Programu Wsparcia Edukacji przy Ministrze Edukacji i Nauki; Zespół doradczy do spraw oceny wniosków o przyznanie dotacji celowej na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji lub remontu przy Ministrze Edukacji i Nauki oraz Wydziałowa Komisji ds. Nauki i Komercjalizacji Badań Naukowych, 2016 – 2020.

Podsumowując, uznaję, że Habilitationka spełniła ten wymóg. Ilość i jakość merytoryczna publikacji świadczy o zaangażowaniu naukowym Pani doktor Marzeny Świstak.

Ponadto liczba projektów, stypendiów i staży, a także pozostała aktywność naukowa dowodzi pasji naukowej Habilitantki.

III. Dorobek dydaktyczny, organizacyjny i popularyzatorski Habilitantki we wszystkich obszarach wiedzy

W zakresie osiągnięć dydaktycznych Habilitantka wykazała się następującymi osiągnięciami:

- opracowanie materiałów dydaktycznych (autorstwo rozdziału w międzyuniwersyteckim podręczniku akademickim przeznaczony dla studentów kierunków: Prawo i Administracja - *Konstytucyjne podstawy finansów publicznych*, [w:] *Prawo finansów publicznych. Vademecum akademickie*, red. P. Smoleń, Warszawa 2022, Wolters Kluwer S. A., ISBN: 978-83-8286-549-3, s. 23-31;
- pełnienie funkcji: członka Wydziałowej Komisji ds. jakości kształcenia, 2020 – nadal oraz funkcji opiekuna kierunków: prawno – biznesowy oraz prawno – menedżerski studia stacjonarne i niestacjonarne, 2018/2019, 2020/2021;
- współpraca ze Studenckim Kołem Naukowym Prawników, WPiA UMCS;
- prowadzenie zajęć na zróżnicowanych kierunkach studiów, z przedmiotów podstawowych, kierunkowych, monograficznych, zajęć seminaryjnych, a także zajęć na studiach podyplomowych, w tym: Organizacja i funkcjonowanie administracji publicznej, Zarządzanie jakością w instytucjach odpowiedzialnych za bezpieczeństwo wewnętrzne, Zarządzanie w sytuacjach kryzysowych, Kształtowanie kompetencji kierowniczych w biznesie, Podstawy zarządzania; Prawo w organizacji i zarządzaniu przedsiębiorstwami, Kultura organizacji oraz Współczesne kultury prawne Strategie decyzyjne, Prawo antymonopolowe, Profesje prawnicze, Prawo cywilne i gospodarcze, Umowy w zamówieniach publicznych, System zamówień publicznych w UE, a także seminariów licencjackich i magisterskich;
- wypromowanie, w ramach prowadzonych zajęć seminaryjnych 41 osób (34 licencjatów i 7 magistrów);
- promotorstwo pomocnicze w 2 otwartych przewodach doktorskich: Mgr Ireneusz Misiejuk, *Organy jednostek organizacyjnych samorządu radców prawnych – uwagi de lege lata i de lege ferenda* (Promotor: dr hab. A. Bereza, prof. UMCS); oraz Mgr Małgorzata

Stręciwilk, *Komunikacja elektroniczna w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego. Aspekty prawne i organizacyjne* (Promotor: dr hab. A. Bereza, prof. UMCS);

- udział w programie pt. „Akademicka kadra przyszłości” (Uczestnik) - projekt realizowany w ramach EFS przez UMCS w Lublinie w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2017-2019 w zakresie nowoczesnych i innowacyjnych metod nauczania z użyciem nowych technologii (uzyskane kompetencje – moderator nauczania metodą Design thinking);
- udział w międzynarodowym projekcie szkoleniowym „Joint staff training event C1 InoLearn4BEEsInoLearn” (Uczestnik) organizowanym w ramach Erasmus+Programme – Strategic Partnership Project Nr 2017-1-R001-KA203-037145 przez Agence universitaire de la Francophonie, Regional Office for Central and Eastern Europe - przygotowanie autorskiego programu dydaktycznego, którego efektem są zajęcia z przedmiotu monograficznego *Strategie decyzyjne* oraz wdrożenie innowacyjnych i ulepszonych metod dydaktycznych na prowadzonych zajęciach.

W zakresie osiągnięć organizacyjnych Habilitantka wykazała się następującymi osiągnięciami:

- członek Wydziałowej Komisji ds. Nauki i Komercjalizacji Badań Naukowych, w latach 2016 – 2020 oraz funkcji członka Wydziałowej Komisji ds. Promocji Wydziału Prawa i Administracji, 2014 – nadal;
- członek zespołów – tak uczelnianych, krajowych i międzynarodowych, dla przykładu: Komisji ds. współpracy międzynarodowej Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie; Komitetu Naukowego Europejskiego Stowarzyszenia Prawników (*European Association of Lawyers*) z siedzibą w Brukseli; Europejskiego Instytutu Prawa (*European Law Institute*) z siedzibą w Wiedniu Komisji Prawniczej PAN Oddział w Lublinie; Stowarzyszenia Naukowego Pro Scientia Iuridica w Lublinie przy WPiA UMCS w Lublinie oraz eksperta: Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji (OBSiL) Krajowej Rady Radców Prawnych w Warszawie, Rady Młodych Naukowców przy Ministrze Nauki i Edukacji, Zespołów doradczych do spraw Programu Wsparcia Edukacji przy Ministrze Edukacji i Nauki i Zespołu doradczego do spraw oceny wniosków o przyznanie dotacji celowej na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji lub remontu przy Ministrze Edukacji i Nauki;

- członek komitetów organizacyjnych konferencji krajowych i międzynarodowych, w tym: International Scientific Conference "*Resilience and transformations of the legal systems - in the time of crises (a Polish and Hungarian approach)*" – 2nd Polish-Hungarian Legal Studies Conference", Maria Curie-Skłodowska University (Lublin), Poland, Eötvös Loránd University (Budapest), Hungary, 21 czerwca 2022 r.; Uniwersytecki Panel Prawa Finansowego LUBFIN. I Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. Finansowoprawne regulacje okresu pandemii, 28 maja 2021 r., KUL; Międzynarodowe Seminarium Naukowe dot. wykonywania zawodu adwokata, Okręgowa Rada Adwokacka w Bolonii, Alma Mater Studiorum w Bolonii, 4 grudnia 2018 r.; Wizyta studyjna w ORA w Wilnie, *Współpraca polsko – litewska w samorządzie zawodowym. Wyzwania i zagrożenia*, 7-9 czerwca 2019 r.; krajowy X Zjazd Prawników – Administratywistów „Ochrona państwa i praw jednostek w sytuacjach kryzysowych i stanach nadzwyczajnych”, 7-8 kwietnia 2022 r.).

W zakresie osiągnięć popularyzujących naukę Habilitantka wykazała się następującymi osiągnięciami:

- koordynowanie projektu międzynarodowego „*Multilateral Exchange of Lawyers*” realizowanego przez: UMCS, Okręgową Izbę Radców Prawnych w Lublinie, Krajową Izbę Radców Prawnych w Warszawie, Okręgową Radę Adwokacką w Atenach oraz „*Ethics for Lawyers*” organizowanego przez Radę Europy oraz European Association of Lawyers and European Young Bar Association (Europejskie Stowarzyszenie Młodych Prawników (EYBA) - 2022
- zainicjowanie, przeprowadzenie negocjacji i koordynowanie wykonywanie umowy o współpracy: z Mikrobit Sp. z o. o. z siedzibą w Lublinie z dnia 17 października 2018 r.; zainicjowała, z Okręgową Izbą Radców Prawnych w Lublinie z dnia 16 stycznia 2019 r., Okręgową Radą Adwokacką w Lublinie z dnia 24 października 2018 r. oraz Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury z dnia 14 stycznia 2019 r. oraz z AEA-EAL European Association of Lawyers z siedzibą w Brukseli z dnia 15 kwietnia 2019 r.
- wykonanie kilkunastu opinii na zamówienie instytucji publicznych lub przedsiębiorców, w tym dla: Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych w Warszawie (po weryfikacji: 1 opinia); Pallotyńskiego Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcące im. S. Batorego w Lublinie (później – Szkoła Podstawowa im. Wincentego Pallottiego

- w Lublinie; (po weryfikacji: 1 opinia) oraz Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie (6 opinii).
- udział w charakterze eksperta w: Ośrodku Badań, Studiów i Legislacji (OBSiL) Krajowej Rady Radców Prawnych w Warszawie (od 2014 r. - nadal); zespole doradczym do spraw Programu Wsparcia Edukacji przy Ministrze Edukacji i Nauki (od 2022 r. - nadal); zespole doradczym do spraw oceny wniosków o przyznanie dotacji celowej na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji lub remontu przy Ministrze Edukacji i Nauki (od 2022 r. - nadal); Komisji ds. kontaktów międzynarodowych Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie (od 2018 r. - nadal) oraz Komisji ds. wykonywania zawodu Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie (w latach 2018 -2020).
 - działanie w ramach samorządu zawodowego radców prawnych, w tym: jako wykładowca dla aplikantów radcowskich OIRP w Lublinie w latach 2017 – 2019, członek komisji samorządowych zajmujących się problematyką wykonywania zawodu radcy prawnego w kraju i za granicą i komisji ds. współpracy międzynarodowej. Jest przedstawicielem OIRP w Lublinie w Komisji Zagranicznej KIRP w Warszawie (koordynator). Funkcjonuje jako ekspert Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji przy KRRP w Warszawie, a także jest członkiem Komitetu Naukowego i stałym recenzentem czasopisma „Prawnik”.
 - pełnienie funkcji Prezesa Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Lublinie, 2019 - nadal.

Za swoją działalność zawodową Habilitantka otrzymała: Nagrodę Rektora UMCS w Lublinie za wyróżniającą się pracę naukową, w szczególności za wysoko punktowane artykuły naukowe, (2021 r. i 2022 r.) oraz złotą odznakę „Zasłużony dla samorządu radców prawnych” (2022 r.).

Podsumowując, uznaję, że Habilitantka spełniła ten wymóg. Zaangażowanie w działalność organizacyjną jak również w popularyzującą naukę Habilitantki przynosi uczelni, jak również samej Pani doktor wymierne efekty w postaci współpracy międzynarodowej, wysoko punktowanych publikacji oraz rozwoju zawodowego.

Analiza dokumentacji przedłożonej mi do oceny w postępowaniu habilitacyjnym Pani doktor Marzeny Świstak skłania mnie do wniosku, że Habilitantka dobrze opanowała

warsztat naukowy w zakresie tworzenia tekstów naukowych. Poprawnie analizuje zebrane materiały oraz wyciąga wnioski, a cechująca Habilitantkę rzetelność naukowa zasługuje na uznanie. Wartościowa jest monografia stanowiąca osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy, czyli monografia autorstwa Marzeny Świstak, *Autonomia publicznych uczelni akademickich w Polsce*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2022, ISBN 978-83-227-9620-7, ss. 764; jak również teksty naukowe, które Habilitantka pogrupowała w sześciu obszarach tematycznych.

Habilitantka w swoim dorobku naukowym posiada monografie, artykuły i rozdziały w monografiach wieloautorskich. Wykazała się również działalnością w zakresie dydaktyki oraz promowania nauki. Działalność organizacyjna Habilitantki zasługuje na akceptację.

Podsumowując, do postępowania habilitacyjnego, zgodnie z art. 219 ust. 1 ustawy, może zostać dopuszczona osoba, która posiada stopień doktora oraz osiągnięcia naukowe, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Ocena osiągnięcia naukowego w rozumieniu art. 219 ust. 1 ustawy pozwala uznać, że Pani doktor Marzena Świstak wniosła niezaprzeczalnie znaczny wkład w dyscyplinę naukową, jaką są nauki prawne.

Ocena pozostałych istotnych aktywności naukowo - badawczych Habilitantki we wszystkich obszarach wiedzy realizowana w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej oraz dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego, a także współpracy międzynarodowej Habilitantki we wszystkich obszarach pozwala uznać, że Pani doktor Marzena Świstak wykazała się bardzo dobrą aktywnością naukową.

Dlatego też, zgodnie z art. 219 ust. 8 ustawy, wnioskuję o dopuszczenie Pani doktor Marzeny Świstak do dalszego procedowania w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych.

.....